

การมีส่วนร่วมของประชาชนในการพัฒนาชุมชนในเขตเทศบาล
ตำบลนาอาน อำเภอเมืองเลย จังหวัดเลย*

PUBLIC PARTICIPATION IN COMMUNITY DEVELOPMENT IN NA AN
SUBDISTRICT MUNICIPALITY MUEANG LOEI DISTRICT,
LOEI PROVINCE

กิตติศักดิ์ วิเศษนันท์¹ และ โกศล สอดส่อง³

Kittisak Wisedhnut¹ and Koson Sodsong²

¹⁻²วิทยาลัยพณิชยบัณฑิต

¹⁻²Pitchayabundit College, Thailand

Corresponding Author's Email: freinbimakam@gmail.com

บทคัดย่อ

การวิจัยครั้งนี้มีวัตถุประสงค์ 1) เพื่อศึกษาการมีส่วนร่วมของประชาชนในการพัฒนาชุมชนในเขตเทศบาลตำบลนาอาน อำเภอเมืองเลย จังหวัดเลย 2) เพื่อเปรียบเทียบการมีส่วนร่วมของประชาชนในการพัฒนาชุมชนในเขตเทศบาลตำบลนาอาน อำเภอเมืองเลย จังหวัดเลย ที่จำแนกตาม เพศ อายุ ระดับการศึกษา และอาชีพ และ 3) เพื่อเสนอแนวทางพัฒนาการมีส่วนร่วมของประชาชนในการพัฒนาชุมชนในเขตเทศบาลตำบลนาอาน อำเภอเมืองเลย จังหวัดเลย กลุ่มตัวอย่างคือประชาชนที่มีรายชื่อในทะเบียนสำมะโนครัวประชากรที่อาศัยอยู่ในเทศบาลตำบลนาอาน อำเภอเมืองเลย จังหวัดเลย อายุตั้งแต่ 18 ปีขึ้นไป จำนวน 383 คน ด้วยการใช้สูตรของ ทาโร่ ยามาเน่ เครื่องมือที่ใช้ในการเก็บรวบรวมเป็นแบบสอบถาม สถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ คือ จำนวน ค่าร้อยละ ค่าเฉลี่ย ค่าเบี่ยงเบนมาตรฐาน และวิเคราะห์ข้อมูลทดสอบสมมติฐาน โดยใช้สถิติค่าที และใช้สถิติเอฟ

* Received 2 October 2024; Revised 14 October 2024; Accepted 26 December 2024

ผลการวิจัยพบว่า

1. การมีส่วนร่วมของประชาชนในการพัฒนาชุมชนในเขตเทศบาลตำบล นาอาน อำเภอเมืองเลย จังหวัดเลย โดยภาพรวมอยู่ในระดับปานกลาง ($\bar{X} = 3.31$) และเมื่อพิจารณารายด้าน พบว่า ด้านที่มีค่าเฉลี่ยสูงสุด คือ ด้านการมีส่วนร่วมในการตัดสินใจ ($\bar{X} = 3.35$) รองลงมา คือ ด้านการมีส่วนร่วมในการดำเนินงาน ($\bar{X} = 3.34$) และด้านที่มีค่าเฉลี่ยน้อยที่สุด คือ ด้านการมีส่วนร่วมในการรับผลประโยชน์ ($\bar{X} = 3.26$)

2. ผลการเปรียบเทียบการมีส่วนร่วมของประชาชนในการพัฒนาชุมชนในเขตเทศบาลตำบลนาอาน อำเภอเมืองเลย จังหวัดเลย ที่จำแนกตามเพศ อายุ ระดับการศึกษา และอาชีพ โดยภาพรวม โดยภาพรวมประชาชนที่มีอายุ ระดับการศึกษา และอาชีพ ต่างกัน มีส่วนร่วมของประชาชนในการพัฒนาชุมชนในเขตเทศบาลตำบลนาอาน อำเภอเมืองเลย จังหวัดเลย แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05 ส่วนประชาชนที่มีเพศต่างกัน มีส่วนร่วมของประชาชนในการพัฒนาชุมชนในเขตเทศบาลตำบลนาอาน อำเภอเมืองเลย จังหวัดเลย ไม่แตกต่างกัน

3. แนวทางพัฒนาการมีส่วนร่วมของประชาชนในการพัฒนาชุมชนในเขตเทศบาลตำบลนาอาน อำเภอเมืองเลย จังหวัดเลย ได้แก่ สนับสนุนการมีส่วนร่วมของประชาชน ในการตัดสินใจทางการเมือง การวางแผนพัฒนาทางเศรษฐกิจ และสังคม รวมทั้งการจัดทำบริการสาธารณะ

คำสำคัญ : การมีส่วนร่วม, การพัฒนาชุมชน, เทศบาลตำบล

Abstract

This research aimed to 1) study people's participation in community development in Na-an Subdistrict Municipality, Mueang Loei District, Loei Province, 2) compare people's participation in community development in Na-an Subdistrict Municipality, Mueang Loei District, Loei Province classified by gender, age, education level and occupation, and 3) propose a guideline for developing

people's participation in community development in Na-an Subdistrict Municipality, Mueang Loei District, Loei Province. The sample consisted of 383 people whose names were recorded in the household census living in Na-an Subdistrict Municipality, Mueang Loei District, Loei Province, aged 18 years and over. The research used Taro Yamane's formula. The questionnaire was used as the data collection tool. The statistics used for analysis were count, percentage, mean, and standard deviation. The data analysis was conducted by t-statistics and F-statistics. The research results found that:

1. The participation of people in community development in Na-an Sub-district Municipality, Mueang Loei District, Loei Province was at a moderate level overall ($\bar{X} = 3.31$). When considering each aspect, the aspect with the highest average value was participation in decision-making ($\bar{X} = 3.35$), followed by participation in operations ($\bar{X} = 3.34$), and the aspect with the lowest average value was participation in receiving benefits ($\bar{X} = 3.26$).

2. The results of the comparison of the participation of people in community development in Na-an Sub-district Municipality, Mueang Loei District, Loei Province, classified by gender, age, education level, and occupation. Overall, the overall age of people Different levels of education and occupations have different public participation in community development in Na-an Subdistrict Municipality, Mueang Loei District, Loei Province, which are statistically significant at the 0.05 level. People with different genders have no different public participation in community development in Na-an Subdistrict Municipality, Mueang Loei District, Loei Province.

3. Guidelines for developing public participation in community development in Na-an Subdistrict Municipality, Mueang Loei District, Loei Province

include supporting public participation in political decision-making, economic and social development planning, and the provision of public services.

Keywords : Participation, Community development, Subdistrict municipality

บทนำ

รัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย ฉบับ พ.ศ. 2540 ได้มีสาระสำคัญการมีส่วนร่วมของประชาชนซึ่งเป็นสาระประการหนึ่งที่สภาร่างรัฐธรรมนูญ ได้ใช้หลักการในการจัดทำร่างรัฐธรรมนูญระดับปรากฏในอารัมภบทของรัฐธรรมนูญ (ดังนี้) ว่า “ได้จัดทำร่างรัฐธรรมนูญ ได้มีสาระสำคัญเน้นการส่งเสริมและการคุ้มครองสิทธิเสรีภาพของประชาชนให้ประชาชนมีส่วนร่วมในการปกครองและตรวจสอบการใช้อำนาจรัฐเพิ่มขึ้นตลอดจนการปรับปรุงโครงสร้างทางการเมืองให้มีเสถียรภาพและประสิทธิภาพยิ่งขึ้น โดยคำนึงถึงความคิดเห็นของประชาชนเป็นใหญ่”

เพื่อตอบสนองต่อการแก้ไขปัญหาความต้องการของประชาชนในท้องถิ่นโดยมีองค์ประกอบที่สำคัญของการปกครองท้องถิ่น คือเป็นองค์กรที่มีฐานะเป็นนิติบุคคล มีสภาองค์กรฯ สมาชิกสภาและผู้บริหารระดับท้องถิ่นมาจากการเลือกตั้งของประชาชนและมีอิสระในการปกครองตนเองมีขอบเขตของการปกครองที่ชัดเจน มีงบประมาณรายได้เป็นของตนเองอย่างเพียงพอและมีบุคลากรปฏิบัติงานของตนเองรวมถึงการมีอำนาจออกข้อบังคับ ระเบียบกฎหมายท้องถิ่นภายใต้ขอบเขตของกฎหมายแม่บทและมีการควบคุมดูแลของรัฐ เพื่อประโยชน์และความมั่นคงของประเทศและประชาชนโดยมีส่วนร่วม การมีส่วนร่วมของประชาชนจึงเป็นสิ่งสำคัญอย่างยิ่ง ที่จะสนับสนุนองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นในการวิเคราะห์สภาพปัญหาและความต้องการของท้องถิ่น เพื่อนำไปสู่การกำหนดจุดหมายในการพัฒนา การกำหนดภารกิจ และแนวทางการดำเนินการเพื่อนำไปสู่จุดหมายอย่างเป็นระบบ ซึ่งจะช่วยให้การกำหนดแผนงานและโครงการขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นมีทิศทางที่สอดคล้องและประสานสนับสนุนในจุดมุ่งหมายร่วมกัน ซึ่งนอกจากจะทำให้ปัญหาและความต้องการได้รับการ

ตอบสนองอย่างเหมาะสมแล้ว ยังเป็นการบริหารทรัพยากรที่มีอย่างจำกัดให้เกิดประโยชน์อย่างสูงสุด (องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น, 2566)

จากการดำเนินงานที่ผ่านมาของเทศบาลตำบลนาอาน ในช่วงที่มีการประชามติในหมู่บ้าน เพื่อจัดทำแผนพัฒนาตำบลนาอาน โดยการให้ประชาชนในเขตเทศบาลตำบลนาอาน เสนอความคิดเห็นและการเข้ามามีส่วนร่วมในการดำเนินภารกิจของเทศบาลตำบลนาอาน การดำเนินการประชามติที่ผ่านมาพบว่า ประชาชนในหมู่บ้านในเขตเทศบาลตำบลนาอาน ได้เข้ามามีส่วนร่วมในการประชามติเพื่อจัดทำแผนพัฒนาตำบลนาอานในจำนวนที่น้อยมาก และในบางหมู่บ้านมีผู้เข้าร่วมเพียง 20% เท่านั้น จากปัญหาที่เกิดขึ้นทางคณะผู้บริหารของเทศบาลตำบลนาอาน ได้มอบหมายให้ส่วนกองงานที่เกี่ยวข้อง ได้ศึกษาถึงปัญหาและสาเหตุที่ทำให้ประชาชนเข้ามามีส่วนร่วมในจำนวนน้อย พร้อมทั้งหาแนวทางในการส่งเสริมให้ประชาชนเข้ามามีส่วนร่วมให้มากที่สุด ทั้งนี้เพื่อประโยชน์ของประชาชนเอง และนำไปสู่การพัฒนาชุมชนได้อย่างตรงตามเป้าหมายต่อไป

การมีส่วนร่วมของประชาชนกำลังเป็นกระแสที่ได้รับความสนใจจากหน่วยงานและองค์กรต่างๆ ทั้งภาครัฐและภาคเอกชนที่ผ่านมาพบว่า อุปสรรคและปัญหาของการปกครองส่วนท้องถิ่นตามหลักการกระจายอำนาจที่สำคัญประการหนึ่งก็คือ ประชาชนขาดความสนใจหรือขาดการมีส่วนร่วม รัฐบาลจึงมีแนวนโยบายที่เป็นปัจจัยที่เป็นสิ่งจูงใจให้ประชาชนในท้องถิ่นหรือชุมชนเข้ามามีส่วนร่วมในการบริหารจัดการชุมชนในลักษณะ ร่วมคิด ร่วมทำ ร่วมรับผิดชอบ นำไปสู่การพัฒนาที่ตรงเป้าหมาย เกิดความชอบธรรมอันมาซึ่งประโยชน์แก่ประชาชนอย่างแท้จริง นอกจากนี้ยังถือได้ว่าเป็นการเริ่มต้นให้ประชาชนได้เข้ามามีส่วนร่วมในกิจกรรมการพัฒนาท้องถิ่นและชุมชนที่สำคัญอีกด้วย นอกจากนี้ สำนักงานคณะกรรมการพัฒนาการเศรษฐกิจและสังคมได้กล่าวถึงกระบวนการและขั้นตอนการมีส่วนร่วมของประชาชนไว้ ได้แก่ การร่วมในการวางแผน คือ การมีส่วนร่วมในการวิเคราะห์ปัญหา ลำดับ ความสำคัญ ตั้งเป้าหมาย กำหนดแนวทางดำเนินการ ติดตามประเมินผลและตัดสินใจ การร่วมในการดำเนินกิจกรรม ประกอบด้วย การสนับสนุนด้านทรัพยากรและการประสานความร่วมมือ

การร่วมในการใช้ประโยชน์ คือ การนำเอากิจกรรมมาใช้ให้เกิดประโยชน์ การได้รับประโยชน์ คือ การแจกจ่าย ผลประโยชน์ที่ได้จากการพัฒนาอย่างยุติธรรม

ในปัจจุบันการมีจิตสำนึกด้านการมีส่วนร่วมของประชาชนในเขตตำบลนาอานยังอยู่ในระดับที่ต่ำ สังเกตได้จากการจัดประชุมประชาคมประจำเดือนในแต่ละเดือน ซึ่งเป็นเวทีที่เปิดโอกาสให้ประชาชนในหมู่บ้านได้นำเสนอปัญหาหรือข้อมูลในทุกๆ ด้านของหมู่บ้านในช่วงวันที่ 1 สิงหาคม - 31 ตุลาคม พ.ศ. 2566 การเข้าร่วมประชุมของประชากรในหมู่บ้านยังมีจำนวนเฉลี่ยต่อครั้งแค่ 50 – 100 คน เมื่อเทียบสัดส่วนของประชากรในหมู่บ้านที่มีอายุตั้งแต่ 18 ปีขึ้นไปทั้งหมด 9,103 คน จำนวนผู้ที่มีส่วนร่วมในการเข้าประชุมประชาคมประจำเดือนมีเพียงแค่ 15 – 35 กว่าเปอร์เซ็นต์เท่านั้น ซึ่งปัญหาส่วนใหญ่ที่ประชาชนไม่มีส่วนร่วมในการพัฒนาหมู่บ้านนั้น ประชาชนส่วนใหญ่มีอาชีพทำการเกษตรและรับจ้างเวลาส่วนใหญ่ในหนึ่งวันของประชาชนในเขตตำบลนาอานทุ่มเทไปกับการทำมาหาเลี้ยงชีพจนไม่ได้สนใจในเรื่องของการพัฒนาท้องถิ่น สนใจเพียงแต่เรื่องปากท้องของตนเองและครอบครัว จากปัญหาดังกล่าวผู้ที่ทำการวิจัยซึ่งมีตำแหน่งเป็นหัวหน้าฝ่ายแบบแผนและก่อสร้าง จึงมีความสนใจที่จะศึกษาวิจัยเกี่ยวกับ เรื่อง การมีส่วนร่วมในการพัฒนาชุมชนในเขตเทศบาลตำบลนาอาน อำเภอเมืองเลย จังหวัดเลย ในด้านต่างๆ เพราะหากสามารถสร้างจิตสำนึกการมีส่วนร่วมในการพัฒนาหมู่บ้านและชุมชนได้แล้วนั้น ก็จะมีการพัฒนาเกี่ยวกับคุณภาพชีวิตของประชาชนในหมู่บ้านที่ดีขึ้น

วัตถุประสงค์ของการวิจัย

1. เพื่อศึกษาการมีส่วนร่วมของประชาชนในการพัฒนาชุมชนในเขตเทศบาลตำบลนาอาน อำเภอเมืองเลย จังหวัดเลย
2. เพื่อเปรียบเทียบการมีส่วนร่วมของประชาชนในการพัฒนาชุมชนในเขตเทศบาลตำบลนาอาน อำเภอเมืองเลย จังหวัดเลย ที่จำแนกตาม เพศ อายุ ระดับการศึกษา และอาชีพ
3. เพื่อเสนอแนวทางพัฒนาการมีส่วนร่วมของประชาชนในการพัฒนาชุมชนในเขตเทศบาลตำบลนาอาน อำเภอเมืองเลย จังหวัดเลย

สมมติฐานการวิจัย

1. ประชาชนที่มีเพศต่างกัน มีส่วนร่วมของประชาชนในการพัฒนาชุมชนในเขตเทศบาลตำบลนาอาน อำเภอเมืองเลย จังหวัดเลย แตกต่างกัน
2. ประชาชนที่มีอายุต่างกัน มีส่วนร่วมของประชาชนในการพัฒนาชุมชนในเขตเทศบาลตำบลนาอาน อำเภอเมืองเลย จังหวัดเลย แตกต่างกัน
3. ประชาชนที่มีระดับการศึกษาต่างกัน มีส่วนร่วมของประชาชนในการพัฒนาชุมชนในเขตเทศบาลตำบลนาอาน อำเภอเมืองเลย จังหวัดเลย แตกต่างกัน
4. ประชาชนที่มีอาชีพต่างกัน มีส่วนร่วมของประชาชนในการพัฒนาชุมชนในเขตเทศบาลตำบลนาอาน อำเภอเมืองเลย จังหวัดเลย แตกต่างกัน

วิธีดำเนินการวิจัย

1. ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง

ประชากรที่ผู้วิจัยได้เลือกใช้ในการศึกษาครั้งนี้คือประชาชนที่มีรายชื่อในทะเบียนสำมะโนครัวประชากรที่อาศัยอยู่ในเทศบาลตำบลนาอาน อำเภอเมืองเลย จังหวัดเลย อายุตั้งแต่ 18 ปีขึ้นไป จำนวน 9,103 คน ผู้วิจัยได้กำหนดขนาดกลุ่มตัวอย่างของกลุ่มประชากรด้วยการใช้สูตรของ Yamane (1973) ที่ระดับความเชื่อมั่น 95% และกำหนดความคลาดเคลื่อนที่ยอมรับได้ 0.05 ได้กลุ่มตัวอย่าง 383 คน

2. เครื่องมือที่ใช้ในการรวบรวมข้อมูล

ส่วนที่ 1 แบบสอบถามข้อมูลทั่วไปของผู้ตอบแบบสอบถามประกอบด้วยคำถาม 4 ข้อ โดยสอบถาม เพศ อายุ ระดับการศึกษา และอาชีพ โดยเป็นแบบปลายปิด (Close ended question) ให้เลือกตอบในช่องที่กำหนด

ส่วนที่ 2 แบบสอบถามการมีส่วนร่วมของประชาชนในการพัฒนาชุมชนในเขตเทศบาลตำบลนาอาน อำเภอเมืองเลย จังหวัดเลย เป็นตัววัดมาตราส่วนประมาณค่า (Rating scale)

ส่วนที่ 3 แบบสอบถามข้อเสนอแนะแนวทางพัฒนาการมีส่วนร่วมของประชาชนในการพัฒนาชุมชนในเขตเทศบาลตำบลนาอาน อำเภอเมืองเลย จังหวัดเลย โดยเป็นแบบคำถามปลายเปิด

3. การเก็บรวบรวมข้อมูล

1. ผู้วิจัยได้ไปเก็บข้อมูลในพื้นที่ที่วิจัยด้วยตนเองโดยทำหนังสือหาผู้ใหญ่บ้านทุกหมู่บ้านในเขตเทศบาลตำบลนาอาน อำเภอเมืองเลย จังหวัดเลย เพื่อขอความร่วมมือนักกลุ่มตัวอย่างตามเวลาที่กำหนดระยะเวลาในการเก็บข้อมูลครั้งนี้ใช้เวลาในการเก็บรวบรวมข้อมูลระหว่างวันที่ 1 สิงหาคม - วันที่ 31 ตุลาคม พ.ศ. 2566 รวมระยะเวลาทั้งสิ้น 3 เดือน

2. แจกแบบสอบถามให้กับประชากรที่เป็นกลุ่มตัวอย่าง จำนวน 383 ชุด และชี้แจงทำความเข้าใจให้ผู้ตอบแบบสอบถามทราบลักษณะของแบบสอบถามแล้วเก็บรวบรวมกลับมา

4. สถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล

ในการวิเคราะห์ข้อมูลผู้วิจัยได้นำหลักสถิติมาประกอบการวิเคราะห์แบบสอบถาม ดังนี้

1. สถิติหาคุณภาพเครื่องมือ

1.1 ค่าความเชื่อมั่นของแบบสอบถาม โดยการหา α - coefficient ตามวิธีการของ Cronbach's (ล้วน สายยศ และอังคณา สายยศ, 2538 : 200)

2. สถิติพื้นฐานในการวิเคราะห์ข้อมูลสำหรับการวิจัยครั้งนี้

2.1 ข้อมูลทั่วไปของผู้ตอบแบบสอบถาม ได้แก่ เพศ อายุ ระดับการศึกษา และอาชีพ โดยการแจกแจงความถี่ (Frequencies) คำนวณค่าร้อยละ (Percentage)

2.2 วิเคราะห์การมีส่วนร่วมของประชาชนในการพัฒนาชุมชนในเขตเทศบาลตำบล นาอาน อำเภอเมืองเลย จังหวัดเลย โดยการหาค่าเฉลี่ย ($\bar{X}$) และค่าส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (S.D.)

3. สถิติทดสอบสมมติฐาน

3.1 Independent t-test (ธานินทร์ ศิลป์จารุ, 2555 : 356)

3.2 F-test (One-way ANOVA) (ธานินทร์ ศิลป์จารุ, 2555 : 357)

ผลการวิจัย

1. ข้อมูลทั่วไปของผู้ตอบแบบสอบถาม พบว่า ผู้ตอบแบบสอบถามส่วนใหญ่เป็นเพศหญิง จำนวน 210 คน คิดเป็นร้อยละ 54.80 อายุระหว่าง 31- 40 ปี จำนวน 129 คน คิดเป็นร้อยละ 33.70 มีระดับการศึกษามัธยมศึกษาตอนปลาย/ปวช. จำนวน 104 คน คิดเป็นร้อยละ 27.20 และส่วนใหญ่ประกอบอาชีพเกษตรกร จำนวน 135 คน คิดเป็นร้อยละ 35.20

ตารางที่ 1 การมีส่วนร่วมของประชาชนในการพัฒนาชุมชนในเขตเทศบาลตำบลนาอาน อำเภอเมืองเลย จังหวัดเลย โดยภาพรวม

การมีส่วนร่วมของประชาชนในการพัฒนาชุมชนในเขตเทศบาลตำบลนาอาน อำเภอเมืองเลย จังหวัดเลย	$\bar{X}$	S.D.	แปลผล
1. ด้านการมีส่วนร่วมในการตัดสินใจ	3.35	1.08	ปานกลาง
2. ด้านการมีส่วนร่วมในการดำเนินงาน	3.34	1.06	ปานกลาง
3. ด้านการมีส่วนร่วมในการรับผลประโยชน์	3.26	1.05	ปานกลาง
4. ด้านการมีส่วนร่วมในการประเมินผล	3.27	1.07	ปานกลาง
รวม	3.31	1.07	ปานกลาง

2. จากตารางที่ 1 พบว่าการมีส่วนร่วมของประชาชนในการพัฒนาชุมชนในเขตเทศบาลตำบล นาอาน อำเภอเมืองเลย จังหวัดเลย โดยภาพรวมอยู่ในระดับปานกลาง ($\bar{X} = 3.31$) และเมื่อพิจารณารายด้าน พบว่า ด้านที่มีค่าเฉลี่ยสูงสุด คือ ด้านการมีส่วนร่วมในการตัดสินใจ ($\bar{X} = 3.35$) รองลงมา คือ ด้านการมีส่วนร่วมในการดำเนินงาน ($\bar{X} = 3.34$) และด้านที่มีค่าเฉลี่ยน้อยที่สุด คือ ด้านการมีส่วนร่วมในการรับผลประโยชน์ ($\bar{X} = 3.26$) และวิเคราะห์ข้อมูลออกเป็นแต่ละด้านได้ดังนี้

2.1 ด้านการมีส่วนร่วมในการตัดสินใจ โดยภาพรวมอยู่ในระดับปานกลาง ($\bar{X} = 3.35$) และเมื่อพิจารณารายข้อ พบว่า ข้อที่มีค่าเฉลี่ยสูงสุด คือ ท่านมีส่วนร่วมในการแสดงความคิดเห็นในการแก้ปัญหาของชุมชน ($\bar{X} = 3.45$) รองลงมา คือ ท่านมีส่วนร่วมในการแสวงหางบประมาณในการพัฒนาชุมชน ($\bar{X} = 3.36$) และข้อที่มีค่าเฉลี่ยน้อยที่สุด คือ ท่านมีส่วนร่วมในการกำหนดการใช้ทรัพยากรในการจัดกิจกรรมโครงการพัฒนาชุมชน ($\bar{X} = 3.31$)

2.2 ด้านการมีส่วนร่วมในการดำเนินงาน ภาพรวมอยู่ในระดับปานกลาง ($\bar{X} = 3.34$) และเมื่อพิจารณารายข้อ พบว่า ข้อที่มีค่าเฉลี่ยสูงสุด คือ ท่านเป็นสมาชิกกลุ่มจิตอาสาพัฒนาชุมชน ($\bar{X} = 3.43$) รองลงมา คือ ท่านมีส่วนร่วมเป็นกรรมการการดำเนินงานโครงการพัฒนาชุมชน ($\bar{X} = 3.42$) ท่านมีส่วนร่วมออกแรงในการทำกิจกรรมพัฒนาชุมชน ($\bar{X} = 3.33$, S.D = 1.05) และข้อที่มีค่าเฉลี่ยน้อยที่สุด คือ ท่านมีส่วนร่วมสนับสนุนทรัพยากรในการทำกิจกรรมพัฒนาชุมชน ($\bar{X} = 3.23$)

2.3 ด้านการมีส่วนร่วมในการรับผลประโยชน์ ภาพรวมอยู่ในระดับปานกลาง ($\bar{X} = 3.26$) และเมื่อพิจารณารายชื่อ พบว่าข้อที่มีค่าเฉลี่ยสูงสุด คือ ท่านได้รับผลประโยชน์จากสวัสดิการในชุมชน ($\bar{X} = 3.35$) รองลงมา คือ ท่านมีคุณภาพชีวิตที่ดีขึ้นจากการพัฒนาชุมชน ($\bar{X} = 3.34$) และข้อที่มีค่าเฉลี่ยน้อยที่สุด คือ ท่านมิได้รับการพัฒนาศักยภาพของตนเองจากการร่วมทำกิจกรรมโครงการพัฒนาชุมชน ($\bar{X} = 3.15$)

2.4 ด้านการมีส่วนร่วมในการประเมินผล ภาพรวมอยู่ในระดับปานกลาง ($\bar{X} = 3.27$) และเมื่อพิจารณารายชื่อ พบว่า ข้อที่มีค่าเฉลี่ยสูงสุด คือ ท่านมีส่วนร่วมในการนำผลการประเมินไปปรับปรุงการพัฒนาชุมชนครั้งต่อไป ($\bar{X} = 3.33$) รองลงมา คือ ท่านมีส่วนร่วมสังเกตการณ์ การทำงานของผู้รับจ้างภายนอกที่มาทำงานพัฒนาในชุมชน ($\bar{X} = 3.26$) และข้อที่มีค่าเฉลี่ยน้อยที่สุด คือ ท่านมีส่วนร่วมในการติดตามผลการดำเนินงานของโครงการพัฒนาชุมชน ($\bar{X} = 3.20$)

3. ผลการเปรียบเทียบการมีส่วนร่วมของประชาชนในการพัฒนาชุมชนในเขตเทศบาลตำบลนาอาน อำเภอเมืองเลย จังหวัดเลย ที่จำแนกตามเพศ อายุ ระดับการศึกษา และอาชีพ โดยภาพรวม โดยภาพรวมประชาชนที่มีอายุ ระดับการศึกษา และอาชีพ ต่างกัน มีส่วนร่วมของประชาชนในการพัฒนาชุมชนในเขตเทศบาลตำบลนาอาน อำเภอเมืองเลย จังหวัดเลย แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05 ส่วนประชาชนที่มีเพศต่างกัน มีส่วนร่วมของประชาชนในการพัฒนาชุมชนในเขตเทศบาลตำบลนาอาน อำเภอเมืองเลย จังหวัดเลย ไม่แตกต่างกัน

4. แนวทางพัฒนาการมีส่วนร่วมของประชาชนในการพัฒนาชุมชนในเขตเทศบาลตำบลนาอาน อำเภอเมืองเลย จังหวัดเลย ได้แก่

1. สนับสนุนการมีส่วนร่วมของประชาชน ในการตัดสินใจทางการเมือง การวางแผนพัฒนาทางเศรษฐกิจ และสังคม รวมทั้งการจัดทำบริการสาธารณะ

2. สร้างการรับรู้เกี่ยวกับความรับผิดชอบต่อสังคมกับสื่อการประชาสัมพันธ์ด้านต่าง ๆ โดยเฉพาะการสื่อสารสองทาง

3. ประชาสัมพันธ์ให้ประชาชนได้รับทราบถึงผลประโยชน์จากการดำเนินการตาม

โครงการหรือกิจกรรมต่าง ๆ ที่ได้จัดขึ้น เช่น ติดป้ายประกาศ หรือจัดประชุมร่วมกัน

4. ควรสร้างรูปแบบสอบถามความพึงพอใจในการดำเนินโครงการตามแผนต่าง ๆ เพื่อให้ผู้เกี่ยวข้องได้ประเมินความพึงพอใจในการทำงาน

อภิปรายผล

1. การมีส่วนร่วมของประชาชนในการพัฒนาชุมชนในเขตเทศบาลตำบลนาอาน อำเภอเมืองเลย จังหวัดเลย โดยภาพรวมอยู่ในระดับปานกลาง ($\bar{X} = 3.31$) และเมื่อพิจารณารายด้าน พบว่า ด้านที่มีค่าเฉลี่ยสูงสุด คือ ด้านการมีส่วนร่วมในการตัดสินใจ ($\bar{X} = 3.35$) รองลงมา คือ ด้านการมีส่วนร่วมในการดำเนินงาน ($\bar{X} = 3.34$) และด้านที่มีค่าเฉลี่ยน้อยที่สุด คือ ด้านการมีส่วนร่วมในการรับผลประโยชน์ ($\bar{X} = 3.26$) ที่เป็นเช่นนี้อาจเป็นเพราะว่า เทศบาลตำบลนาอาน อำเภอเมืองเลย จังหวัดเลย ได้ให้ความสำคัญกับการมีส่วนร่วมของประชาชนในการพัฒนาชุมชน เช่น มีการสนับสนุนการมีส่วนร่วมของประชาชน ในการตัดสินใจทางการเมือง การวางแผนพัฒนาทางเศรษฐกิจ และสังคม รวมทั้งการจัดทำบริการสาธารณะ มีการสร้างการรับรู้เกี่ยวกับความรับผิดชอบต่อสังคมกับสื่อการประชาสัมพันธ์ด้านต่าง ๆ โดยเฉพาะการสื่อสารสองทาง มีการประชาสัมพันธ์ให้ประชาชนได้รับทราบถึงผลประโยชน์จากการดำเนินการตามโครงการหรือกิจกรรมต่าง ๆ ที่ได้จัดขึ้น เช่น ติดป้ายประกาศ หรือจัดประชุมร่วมกัน แต่ยังมี การดำเนินการในบางประเด็นที่ยังไม่ดีมากพอ จึงทำให้การมีส่วนร่วมของประชาชนในการพัฒนาชุมชนในเขตเทศบาลตำบลนาอาน อำเภอเมืองเลย จังหวัดเลย โดยภาพรวมอยู่ในระดับปานกลาง ซึ่งผลการศึกษาสอดคล้องกับ ผลการศึกษาของอัมพาพร อุ่มภูธร (2561) ได้ศึกษาเรื่อง การมีส่วนร่วมของประชาชนในการพัฒนาชุมชนอำเภอเมืองบึงกาฬ จังหวัดบึงกาฬ ผลการศึกษาพบว่า โดยภาพรวมอยู่ในระดับปานกลาง ซึ่งผลการศึกษาสอดคล้องกับ ผลการศึกษาของลดาวรรณ มหาโชติ (2559) ได้ศึกษาเรื่อง การมีส่วนร่วมของประชาชนในการพัฒนาชุมชน กรณีศึกษา ชุมชนบ้านป่าดิบ ตำบลทุ่งทอง อำเภอท่าม่วง จังหวัดกาญจนบุรีภาพรวมอยู่ในระดับปานกลางซึ่งผลการศึกษาสอดคล้องกับผลการศึกษาของจิราภรณ์ มณี (2559) ได้ศึกษาเรื่อง การมีส่วนร่วมของประชาชนในการพัฒนา ชุมชนตำบลนาโพธิ์ อำเภอเมือง จังหวัดร้อยเอ็ด ผลการวิจัยพบว่า การมีส่วนร่วมของประชาชนในการพัฒนาชุมชน ตำบลนาโพธิ์ อำเภอเมือง จังหวัดร้อยเอ็ดในภาพรวม อยู่ในระดับปานกลางซึ่งผลการศึกษาสอดคล้องกับ ผลการศึกษาของ พระมหาอุทิศ อินทปญโญ (โพธิ์ แสงทอง) (2557)

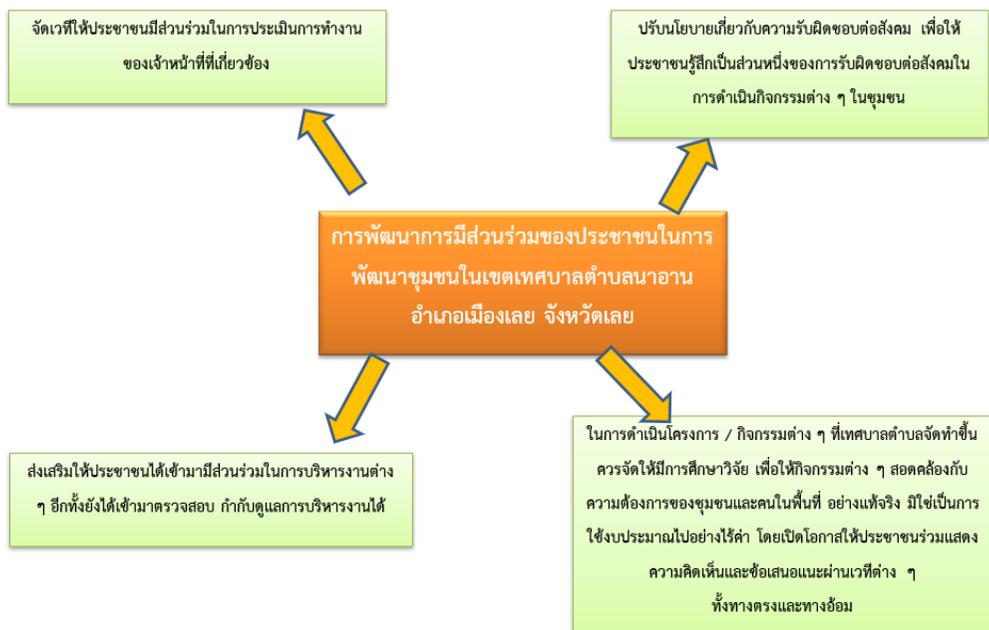

ได้ศึกษา เรื่องการมีส่วนร่วมของประชาชนในการพัฒนาชุมชน บ้านสร้างเรือง อำเภอเมืองศรีสะเกษ จังหวัดศรีสะเกษ ผลการวิจัยพบว่า การมีส่วนร่วมของประชาชนในการพัฒนาชุมชน บ้านสร้างเรือง อำเภอเมือง ศรีสะเกษ จังหวัดศรีสะเกษทั้ง 4 ด้าน โดยภาพรวม อยู่ในระดับปานกลาง ซึ่งผลการศึกษาสอดคล้องกับ ผลการศึกษาของ ไบบุญ โตทอง (2560) ได้ศึกษา เรื่อง การมีส่วนร่วมของประชาชนในการพัฒนาชุมชนของเทศบาลตำบลคลองวาฬ อำเภอเมืองจังหวัด ประจวบคีรีขันธ์ ผลการศึกษาพบว่า โดยรวมมีส่วนร่วมอยู่ในระดับมากและผลการศึกษาไม่สอดคล้อง กับ ผลการศึกษาของ วนิดา รุ่งโยธิน (2561) ได้ศึกษาเรื่องการมีส่วนร่วมของประชาชนในการพัฒนาชุมชนของเทศบาลตำบลบ้านบึงอำเภอบ้านบึง จังหวัดชลบุรี ผลการศึกษาพบว่า ระดับการมีส่วนร่วม ของประชาชน ในภาพรวมอยู่ในระดับมาก ตามลำดับ

2. ผลการเปรียบเทียบการมีส่วนร่วมของประชาชนในการพัฒนาชุมชนในเขตเทศบาลตำบลนาอาน อำเภอเมืองเลย จังหวัดเลย ที่จำแนกตามเพศ อายุ ระดับการศึกษา และอาชีพ โดยภาพรวม โดยภาพรวมประชาชนที่มีอายุ ระดับการศึกษา และอาชีพ ต่างกัน มีส่วนร่วมของประชาชนในการพัฒนาชุมชนในเขตเทศบาลตำบลนาอาน อำเภอเมืองเลย จังหวัดเลย แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05 ส่วนประชาชนที่มีเพศต่างกัน มีส่วนร่วมของประชาชนในการพัฒนาชุมชนในเขตเทศบาลตำบลนาอาน อำเภอเมืองเลย จังหวัดเลย ไม่แตกต่างกัน ซึ่งสอดคล้องกับงานวิจัยของปณิตัท บนขุนทด และคณะ (2562) วิจัยเรื่อง การมีส่วนร่วมของประชาชนในการพัฒนาชุมชนตำบลอิสาน อำเภอเมือง จังหวัดบุรีรัมย์ พบว่า ผลการทดสอบสมมติฐานพบว่า ประชาชนที่มีเพศ อายุ ระดับการศึกษา และอาชีพต่างกัน มีส่วนร่วมในการพัฒนาชุมชน ตำบลอิสาน อำเภอเมือง จังหวัดบุรีรัมย์ แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ 0.05 ข้อเสนอแนะคือ ควรกำหนดนโยบายด้านการมีส่วนร่วมในการประเมินผล กระตุ้นให้ประชาชนมีส่วนติดตามผลการดำเนินงานของการพัฒนาในชุมชน และกำหนดนโยบายด้านการมีส่วนร่วมในการดำเนินงาน ในการพัฒนาชุมชนเพื่อให้ประชาชนได้มีโอกาสออกมามีส่วนร่วม และสอดคล้องกับแนวคิดของ บุญเลิศ ไชยสวัสดิ์ (2560) วิจัยเรื่อง การมีส่วนร่วมของประชาชนในการจัดทำแผนพัฒนาองค์การบริหารส่วนตำบลนาท่อม อำเภอเมืองพัทลุง จังหวัดพัทลุงผลการเปรียบเทียบพบว่า ประชาชนที่มีเพศ ตำแหน่งทางราชการ สังคม การติดต่อสื่อสาร มีความรู้ ความเข้าใจในการจัดทำแผนพัฒนาสามปีต่างกันมีส่วนร่วมในการจัดทำแผน พัฒนาสามปีขององค์การบริหารส่วนตำบลนาท่อม ในภาพรวมแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ และได้สอดคล้องกับแนวคิดของ ดาราณี ศรีจันทร์อ่อน (2563) ศึกษาการมีส่วนร่วมในการพัฒนาท้องถิ่นของสมาชิกสภาเทศบาล ในเขตอำเภอเมือง

จังหวัดชลบุรี ผลการศึกษาพบว่า กลุ่มตัวอย่างมีส่วนร่วมในการวางแผนพัฒนาอยู่ในระดับปานกลาง อายุ ระดับการศึกษา รายได้ และระยะเวลาที่อาศัยอยู่ในชุมชนไม่มีความสัมพันธ์กับการมีส่วนร่วม ยกเว้นอาชีพ มีความสัมพันธ์ด้านการวางแผนพัฒนาเทศบาล

องค์ความรู้ใหม่

ภาพที่ 1 องค์ความรู้ใหม่ การมีส่วนร่วมของประชาชนในการพัฒนาชุมชนในเขตเทศบาลตำบลนาอน อำเภอมือเมืองเลย จังหวัดเลย

สรุป/ข้อเสนอแนะ

การวิจัยครั้งนี้สรุปได้ว่า จากผลการวิจัยการมีส่วนร่วมของประชาชนในการพัฒนาชุมชนในเขตเทศบาลตำบลนาอน อำเภอมือเมืองเลย จังหวัดเลย โดยภาพรวมอยู่ในระดับปานกลาง และด้านที่มีค่าเฉลี่ยน้อยที่สุด คือ ด้านการมีส่วนร่วมในการรับผลประโยชน์ เทศบาลตำบลนาอน อำเภอมือเมืองเลย จังหวัดเลยควรมีการดำเนินการดังนี้ 1. ข้อเสนอแนะในการนำผลการวิจัยในครั้งนี้ไปใช้ ประกอบด้วย 1.1 ปรับนโยบายเกี่ยวกับความรับผิดชอบต่อสังคม เพื่อให้ประชาชนรู้สึกเป็นส่วนหนึ่งของการรับผิดชอบต่อสังคมในการดำเนินกิจกรรมต่าง ๆ ในชุมชน 1.2 จัดเวทีให้ประชาชนมีส่วนร่วมในการประเมินการทำงานของเจ้าหน้าที่ที่เกี่ยวข้อง

1.3 ส่งเสริมให้ประชาชนได้เข้ามามีส่วนร่วมในการบริหารงานต่าง ๆ อีกทั้งยังได้เข้ามาตรวจสอบ กำกับดูแลการบริหารงานได้ และ 1.4 ในการดำเนินโครงการ / กิจกรรมต่าง ๆ ที่เทศบาลตำบลจัดทำขึ้น ควรจัดให้มีการศึกษาวิจัย เพื่อให้กิจกรรมต่าง ๆ สอดคล้องกับความต้องการของชุมชนและคนในพื้นที่ อย่างแท้จริง มิใช่เป็นการใช้งบประมาณไปอย่างไร้ค่า โดยเปิดโอกาสให้ประชาชนร่วมแสดงความคิดเห็นและข้อเสนอแนะผ่านเวทีต่าง ๆ ทั้งทางตรงและทางอ้อม และ 5. ในการจัดแผนพัฒนาของเทศบาลตำบลควรมีการทบทวนแผนเป็นระยะโดยให้ตัวแทนภาคประชาชนเข้ามามีส่วนร่วมในการแสดงความคิดเห็นด้วย เพื่อสามารถปรับแผนให้สอดคล้องกับสภาพการณ์ปัจจุบัน อันจะสามารถตอบสนองความต้องการของประชาชนได้อย่างเร่งด่วน

2. ข้อเสนอแนะในการวิจัยครั้งต่อไป

2.1 ควรศึกษาปัจจัยที่มีผลต่อการมีส่วนร่วมของประชาชนในการพัฒนาชุมชนในเขตเทศบาลตำบลนาอาาน อำเภอเมืองเลย จังหวัดเลย และ 2.2 ควรศึกษาเปรียบเทียบการมีส่วนร่วมของประชาชนในการพัฒนาชุมชนในเขตเทศบาลตำบลนาอาาน อำเภอเมืองเลย จังหวัดเลย ในแต่ละตำบล

เอกสารอ้างอิง

- กรมส่งเสริมการปกครองส่วนท้องถิ่น. (2566). แผนงานและโครงการขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น. กรุงเทพมหานคร: กรมส่งเสริมการปกครองส่วนท้องถิ่น.
- จิราภรณ์ มณี. (2559). การมีส่วนร่วมของประชาชนในการพัฒนาชุมชน ตำบลนาโพธิ์ อำเภอเมือง จังหวัดร้อยเอ็ด. ใน วิทยานิพนธ์ศิลปศาสตรมหาบัณฑิต. มหาวิทยาลัยรามคำแหง.
- ไบบุญ โตทอง. (2560). การมีส่วนร่วมของ. ประชาชนในการพัฒนาชุมชนของเทศบาล ตำบลคลองวาฬ อำเภอเมือง จังหวัดประจวบคีรีขันธ์. มหาวิทยาลัยสยาม.
- ลดาวรรณ มหาโชติ. (2559). การมีส่วนร่วมของประชาชนในการพัฒนาชุมชนกรณีศึกษาชุมชนบ้านป่าดิบ. ตำบลทุ่งทอง อำเภอท่าม่วง จังหวัดกาญจนบุรี. ใน วิทยานิพนธ์ปริญญาโทมหาบัณฑิต.
- บุญเลิศ ไชยสวัสดิ์. (2560). การมีส่วนร่วมของประชาชนในการจัดทำแผนพัฒนาองค์การบริหารส่วน ตำบลนาท่อม อำเภอเมืองพัทลุง จังหวัดพัทลุง. สาขาวิชาการปกครองท้องถิ่นวิทยาลัยการปกครองท้องถิ่น. มหาวิทยาลัยขอนแก่น.

- ปิ่นนัทธ์ บนนุทต . (2564). ปัจจัยที่มีผลต่อคุณภาพชีวิตผู้สูงอายุในเขตบ้านหนองโพรง ตำบลอิสาน อำเภอมือง จังหวัดบุรีรัมย์. มหาวิทยาลัยเวสเทิร์น วิทยาเขตบุรีรัมย์.
- วนิดา รุ่งโยธิน. (2561). การมีส่วนร่วมของประชาชนในการพัฒนาชุมชนของ. เทศบาลตำบล บ้านบึง อำเภอบ้านบึง จังหวัดชลบุรี. มหาวิทยาลัยบูรพา.
- อัมพาพร อุ่มภูธร. (2561). การมีส่วนร่วมของประชาชนในการพัฒนาชุมชน อำเภอมืองบึงกาฬ จังหวัดบึงกาฬ. ใน วิทยานิพนธ์ปริญญารัฐประศาสนศาสตรมหาบัณฑิต. สกลนคร. มหาวิทยาลัยราชภัฏสกลนคร.
- อุทิศ อินทปญโญ (โพธิ์แสงทอง). (2557). การมีส่วนร่วมของประชาชนในการพัฒนาชุมชน. บ้านสร้างเรือง อำเภอมืองศรีสะเกษ จังหวัดศรีสะเกษ. มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย.
- Taro Yamane. (1973). Statistics: An Introductory Analysis. 3rd Ed. New York Harper and Row Publications.